- *fonti tal-liġi Notarili Maltija*

- *Ir-responsabilita` tan-Nutar hija kemm ex lege kif ukoll ex contractu*

- *solidarjeta` - korreita` - obbligazzjonijiet distinti –*

- *retroattivita` ta' liġijiet dwar preskrizzjoni*

- *ġurament ġja` deċiżorju ex-Art. 2160 tal-Kodiċi Ċivili*

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMĦALLEF

ONOR. GRAZIO MERCIECA LL.D.

ILLUM, 2 ta' Settembru 2020

RikorsNru. 761/16GM

Dr Stephen Muscat (I.D. 420772M) bħala mandatarju ta' Darran Cassar (numru tal-passaport 040671795) u Helen Cassar (numru tal-passaport 105952506); u l-istess Darran u Helen Cassar għan-nom u in rappreżentanza ta' binhom minuri Kyle Cassar (numru tal-passaport 527440518) u Edwin Cassar (numru tal-passaport 522023350) u Lisa Alice Follows (numru tal-passaport 526385800) għal kull interess li jista' jkollhom

vs

1. **Nicholas Grima (I.D. 529344M);**
2. **Mary Mallia (I.D. 857645M);**
3. **Carmen Farrugia (I.D. 470149M)**
4. **In-Nutar Patrick Critien (KI 637153M);**

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors Ġuramentat tal-atturi ppreżentat fil-31 t'Awissu 2016 li permezz tiegħu wara li ppremettew illi:-

Edwin Cassar, u martu June Cassar, illum mejta, akkwistaw il-fond numru 16 b'kantina numru 15, Triq il-Lunzjata, tas-Sliema permezz ta' kuntratt ta' bejgħ datat l-ewwel ta' Marzu 2006 (anness u mmarkat bħala **Dok A**). Il-kuntratt kien sar bejnhom u bejn l-aħwa intimati Grima, u ġie ippublikat mill-intimat Nutar Patrick Critien. Wieħed mill-aħwa Joseph Grima miet mid-data tal-imsemmi kuntratt u wirtuh l-aħwa l-oħra intimate.

L-imsemmi fond ġie deskritt fil-kuntratt u ġie mibjugħ mill-vendituri bħala "liberu u frank".

Fit-2009 il-proprjeta' ġiet trasferita lil Darran Cassar u martu permezz ta' donazzjoni fl-atti tan-Nutar Dr Edward Flores (anness u mmarkat bħala Dok B);

F'Ġunju 2014 r-rikorrenti saru jafu li l-fond ma kienx "liberu u frank" meta rċevew ittra uffiċjali bin-numru 1640/14 mingħand il-propjetarju ta' l-art li permezz tagħha dan kien talab għal aċċess tal-fond u għall-ħlas taċ-ċens dovut (kopja ta' liema ittra qiegħda tiġi annessa u mmarkata bħala Dok. Ċ);

Irriżulta illi l-proprjeta' li kienet ġiet akkwistata minn Edwin u June Cassar kienet suġġetta għal ċens temporanju li jagħlaq fl-14 ta' Awwissu 2028;

Sussegwentement il-propjetarji tal-proprjeta' in kwistjoni Xavier sive Francis Darmanin; Michael Darmanin u Mary Darmanin fetħu proċeduri fl-ismijiet Xavier sive Francis Darmanin et v Edwin Cassar et (numru 338/2015) quddiem din l-Onorabbli Qorti sabiex isir korrezzjoni fil-kuntratt ta' bejgħ (Dok.

A) u l-kuntratt ta' donazzjoni (Dok. B) sabiex jiġi ċċarat illi dak li qed jiġi akkwistat kien biss l-utile dominju;

Permezz ta' nota li ġiet ipprezentata fl-atti tar-rikors ġuramentat 338/2015, Edwin, June, Darran u Helen Cassar kienu iddikjaraw illi mhumiex jopponu għat-talba tal-atturi salv illi d-dritt tagħhom kontra l-intimati l-oħra fil-kawża (l-aħwa Grima) jibqgħu impreġudikati;

Permezz ta' sentenza datata l-11 ta' Mejju 2016, din l-Onorabbli Qorti laqgħet it-talbiet tal-atturi Darmanin fir-rikors numru 338/2015 u ordnat illi jsiru l-korrezzjonijiet neċessarji fil-kuntratt ta' bejgħ tal-1 ta' Marzu 2006 u fil-kuntratt ta' donazzjoni tal-25 ta' Settembru 2009 (kopja tas-sentenza annessa u mmarkata bħala Dok. D);

Il-korrezzjonijiet ordnat mill-Qorti saru permezz ta' kuntratt ippublikat min-nutar Patrick Critien u datat l-14 ta' Ġunju 2016 (kopja annessa u mmarkata bħala Dok. E);

Il-mandanti kienu ressqu l-pretensjonijiet tagħhom odjerni kontra l-intimati permezz ta' ittra uffiċjali numru 3713/2015 datata s-6 ta' Novembru 2015 (kopja annessa u mmarkata bħala Dok. F);

Il-mandanti kienu inkarigaw lil Perit Alan Saliba sabiex jagħmel stima tad-danni sofferti minnhom, u dawn ġew likwidati fl-ammont ta' sebgħa u erbgħin elf Euro (€47,000) hekk kif spjegat fir-rapport imħejji mill-perit anness u mmarkat bħala Dok. Ġ.

Talbu lil din il-Qorti sabiex:

1. Tiddikjara illi l-intimati jew min minnhom huma responsabbli għad-danni sofferti mir-rikorrenti.
2. Tillikwida d-danni sofferti fl-ammont ta' sebgħa u erbgħin elf Euro (€47,000), jew somma verjuri, okkorrendo bil-ħatra ta' periti nominandi.

3. Tikkundanna lill-intimati jew min minnhom sabiex iħallsu s-somma hekk kif likwidata bl-imgħax mid-data tal-lum sal-ħlas tas-somma kollha.

Rat ir-Risposta Ġuramentata ipprezentata mill-intimat Nutar Patrick Critien fis-6 ta' Jannar 2017 li permezz tagħha eċepixxa:-

1. Il-preskrizzjoni tal-azzjoni odjerna *ai termini* tal-Artikolu 2153 u / jew l-Artikolu 2156 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta.

2. Il-mandatarju Dr. Stephen Muscat għandu jġib prova tal-mandat mogħti lilu mir-rikorrenti.

3. M'hu responsabbli għall-ebda danni allegatament sofferti u għalhekk m'għandu jiġi kundannat iħallas ebda ammont.

4. Qeda d-dmirijiet tiegħu bħala professjonist b'mod diliġenti u bħala *bonus paterfamilias* u għalhekk m'hu responsabbli għall-ebda allegati danni li setgħu ġew sofferti mir-rikorrenti.

5. L-intimati jew min minnhom bħala l-vendituri jew l-aventi kawża tal-istess vendituri fuq il-kuntratt tal-1 ta' Marzu 2006 mertu tal-kawża odjerna huma marbuta bl-obbligu ta' paċifiku pussess u għalhekk *se mai* jekk verament ġew sofferti danni, tali danni ma ġewx sofferti għal raġunijiet li huma imputabbli lill-esponent.

Rat ir-risposta ġuramentata ulterjuri ppreżentata min-Nutar Critien fis-27 ta' Mejju 2020, li permezz tagħha eċċepixxa ulterjorment il-preskrizzjoni skont Art. 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili u Art. 84Ċ(10) tal-Kap 55 tal-Liġijiet ta' Malta.

Rat ir-Risposta Ġuramentata ta' Nicholas Grima, Mary Mallia u Carmen Farrugia ippreżentata fl-14 t'Ottubru 2016 li permezz tagħha eċċepew illi:-

1. L-fatti dikjarati fid-dikjarazzjoni tal-atturi ma humiex kontestati.

2. Fil-mori tal-konvenju, qabel il-kuntratt, l-atturi kellhom kull opportunita` li jivverifikaw kull ma riedu dwar il-fond li kienu qed jixtru, inkluż jekk il-fond in kwistjoni kienx liberu u frank kif fil-fatt għamlu, iżda jekk huma naqsu mid-doveri tagħhom, skond il-prinċipju legali *caveat emptor*, illum ma jistgħux jippretendu li għal dan in-nuqqas jirrispondu l-konvenuti, Nicholas Grima, Mary Mallia u Carmen Farrugia.

3. Huma m'għandhom iwieġbu għall-ebda danni fil-konfront ta' l-atturi u per konsegwenza m'hemm l-ebda lok għall-likwidazzjoni tad-danni, anzi l-konvenuti jwieġbu illi huma l-istess atturi illi qed jirrekawlhom danni bl-aġir tagħhom u għalhekk l-konvenuti qegħdin jirriservaw l-posizzjoni tagħhom minn issa f'dan ir-rigward.

4. L-atturi ma sofrew u m'huma qed isofru l-ebda danni.

5. Il-konvenuti m'għandhomx jeħlu l-ispejjeż ta' din il-kawża;

Illi permezz ta' nota, Dr Stephen Muscat preżenta prokura[1] mogħtija lilu minn naħa tal-atturi sabiex jilqa' għat-tieni eċċezzjoni tal-konvenut Nutar Patrick Critien. In vista ta' dan, il-Qorti mhux se tilqa' din l-eċċezzjoni;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet;

Ikkunsidrat

L-isfond tal-kwistjoni

Illi din hija azzjoni għad-danni allegatament imġarrba mill-atturi wara li d-*dante causa* tagħhom kienu xtraw il-proprjeta` bin-numri 15 u 16, fi Triq il-Lunzjata, Sliema, Malta bħala fond liberu u frank permezz ta' kuntratt datat <u>1 ta' Marzu</u>

[1] Dok P1 a fol 74

2006 fl-atti tan-Nutar Dr Patrick Critien[2]. Sussegwentament irriżulta li dan il-fond huwa suġġett għal ċens temporanju li jagħlaq fl-14 ta' Awwissu 2028. Illi permezz ta' azzjoni oħra, ppreżentata mid-direttarji tal-post saret talba sabiex isir att korrettorju tal-kuntratt ta' kompravendita sabiex jirrifletti ċ-ċens temporanju. Il-kawża ġiet deċiża fil-11 ta' Mejju 2016[3] u l-kuntratt korrettorju sar fl-14 ta' Ġunju 2016[4];

Ikkunsidrat:

Provi

Illi qabel ma xtraw din il-proprjeta`, il-konjuġi Cassar kienu ilhom jikruha saħansitra anke l-ġenituri tagħhom mingħand il-vendituri għal madwar ħamsin sena. Il-vendituri kienu akkwistaw il-proprjeta` mill-eredita' ta' ommhom Pauline Grima. Sussegwentament il-konjuġi Cassar iddonaw din il-proprjeta` lil binhom Darran fil-25 ta' Settembru 2009 permezz ta' kuntratt fl-atti tan-Nutar Edward Flores.[5];

Illi l-vendituri jixhdu illi saru jafu bl-eżistenza tal-post in kwistjoni meta ommhom ġiet nieqsa u saru jafu illi kienet mikri lil terzi u ċjoe' lill-konjuġi Cassar. Waslu għal ftehim ta' prezz u il-post inxtara minn Cassar. Jgħidu illi minn meta ġiet nieqsa ommhom fl-1994 sa meta inbiegħ il-fond fl-2006 ħadd ma avviċinahom biex jitħallas iċ-ċens;

[2] Dok A a fol 6.

[3] Dok D a fol 22.

[4] Dok E a fol 33.

[5] Dok B a fol 15.

Illi n-Nutar Patrick Critien xehed ukoll u jgħid illi bħala riċerka rigward il-kuntratt ta' compravendita straħ biss fuq id-dikjarazzjoni *causa mortis* li minnha ra illi l-post waqa' fuq il-vendituri mill-wirt ta' ommhom. Jgħid illi ma sab xejn x'juri li kien hemm xi ċens. Jgħid li kien baqa' fuq il-kliem ta' wieħed mill-vendituri meta qallu li l-post ma kienx suġġett għal ċens. Jgħid speċifikament li r-ricerki waqqafhom sal-*causa mortis*:

> "Jien waqqafthom s'hemm. Kelli konferma minn għand huhom.......illi l-post ma kienx hemm ċens, qatt ma ħallsu ċens, qatt ma jafu b'xejn ċens, ħadd qatt ma ġie iħabtilhom il-bieb u jitlob ċens, ...sibt il-causa mortis u sibt illi ma kienx hemm ċens fuq il-post."[6] Fuq mistoqija tal-legali tal-parti l-oħra, jikkonferma illi l-att causa mortis huwa biss att dikjaratorju u jsir għal-skopijiet ta' taxxa. Ikkonferma ukoll illi normalment riċerki jmorru lura għaxar snin sakemm jinstab att li kapaċi bih titrasferixxi t-titolu[7]. Ikkonferma kemm il-darba illi bħala riċerka huwa straħ fuq il-kuntratt causa mortis u fuq id-dikjarazzjoni ta' wieħed mill-vendituri illi ma kienx jeżisti ċens. Jgħid li għamel riċerki fuq l-vendituri sabiex jara jekk kienx hemm xi passiv jew indikazzjoni ta' ċens. Waqt il-kontro-eżami tiegħu jgħid "f'dan il-każ deherli li kien biżżejjed għax kelli causa mortis li qalet li ma kien hemm ebda ċens u kien hemm dikjarazzjoni ta' wieħed mill-vendituri li qal illi sa fejn jaf hu qatt ma ħallas ċens u li sa fejn jaf hu ommu qatt ma ħallset ċens anqas. So I rested on that."[8];

Illi mhux ikkontestat illi x-xerrejja ftiehmu man-nutar li se jagħmel ir-riċerki neċessarji u qatt ma eżentawh milli jagħmilhom;

Illi fl-atti tal-kawża ġew preżentati riċerki fuq Grima Pauline li tiġi omm l-vendituri u rriżulta illi fl-14 ta' Lulju 1947 kien sar kuntratt ta' divizjoni[9] fejn lil

---

[6] Ara xhieda tan-Nutar Patrick Critien a fol 106 – paġna 5 a fol 110.

[7] Ibid a fol 130 – pagna 10 a fol 139.

[8] Fol 261.

[9] Fol 101.

Pauline Grima ġew assenjati l-utili dominju temporanju għal tlieta u disgħin sena cirka li baqa' tal-kantina tas-Sliema, Triq il-Lunzjata numru 15 soġġett għaċ-ċens annwu indikat fl-att. U lil Emmanuel Aquilina ġie assenjat l-utili dominju temporanju għal tlieta u disgħin sena cirka li baqa tal-mezzanin tas-Sliema, Triq il-Lunzjata numru 16 soġġett għaċ-ċens annwu indikat fl-att;[10]

Illi għalhekk jidher mingħajr ebda dubbju illi li kieku in-Nutar konvenut għamel ir-riċerki neċessarji, kien jirriżulta illi l-fond in kwistjoni kien soġġett għal ċens temporanju;

Ikkunsidrat:

Il-Preskrizzjoni

Illi fl-ewwel lok il-Qorti sejra titratta l-eċċezzjonijiet dwar preskrizzjonijiet varji li ġew sollevati billi jekk jintlaqgħu, jestingwu l-kreditu mertu ta' din il-kawża.

Art. 84(ċ) tal-Kap 55

Illi fl-ewwel lok irid jiġi stabbilit jekk hux applikabbli l-Art. 84(ċ) tal-Kap 55 tal-Liġijiet ta' Malta, anke għaliex din hi norma speċjali li nħolqot appożitament għan-Nutara.

Illi l-Art. 84Ċ daħal fis-seħħ fis-sena 2011 permezz tal-Att XXIV.2011. Għalhekk ma kienx jeżisti meta sar il-kuntratt. L-eċċipjent fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu ma jgħidx kif jippretendi li din in-norma tapplika għall-kuntratt *de quo*, b'mod retroattiv, u bi ksur ta' kwalunkwe dritt sostantiv li seta' kellhom l-atturi jew id-*dante causa* tagħhom u li kien jiskatta mir-relazzjoni li

[10] Fol 101.

seta' kellhom mal-istess eċċipjent bħala n-Nutar li ħa ħsieb il-pubblikazzjoni tal-kuntratt bir-responsabilitajiet konsegwenzjali li setgħu jiskattaw.

Illi huwa prinċipju ġenerali tad-dritt li liġi ġdida tirregola negozji futuri, kif ukoll dawk ir-rapporti ġuridiċi kostitwiti qabel il-promulgazzjoni tal-liġi, u li ma jkunux għadhom svolġew il-konsegwenzi kollha tagħhom. Ma teffettwax id-drittijiet akkwiżiti. Fi kliem il-**Gabba**:

> "Non vi ha ragione, generalmente parlando, per cui, nel mentre essa tende a dare un migliore assetto ai nuovi rapporti che verranno costituiti in seguito, non debba proporsi di rettificare le conseguenze di quelli gia' esistenti.[11]
>
> "Se noi vogliamo formulare in termini generali limiti della pratica applicazione delle leggi nuove… dobbiamo dire che essa comprende non soltanto i futuri negozi, ma eziando tutti quei futuri effetti di negozi anteriormente costituiti, i quali non si possono ritere *diritti acquisiti* di uno qualunque degli individui, fra i quali il rapporto intercede".[12]

Illi fil-każ ta' liġi ġdida f'materja ta' preskrizzjoni:

> "Non si deve mai dare alla legge nuova efficacia retroattiva fino al tempo anteriore alla medesima e quindi ne si puo' far carico al prescrivente di non aver sodisfatto ad un requisito non contenuto nella legge anteriore, finche' questa impero, ne si puo ritenere interrotta per lo addietro una prescrizione per un motivo che non era tale secondo la legge anteriore".[13]

Illi għalhekk, fil-fehma ta' din il-Qorti, in konformita` mal-preċitati prinċipji enunċjati mill-Gabba, ġureskonsult ta' massima awtorita` in tema tar-retroattivita tal-liġi, id-*dies a quo* iffissata b'mod perentorju mill-preċitat Art. 84Ċ, li jallaċċjaha espressament mad-data tal-pubblikazzjoni tal-kuntratt (u dati oħrajn

[11] C.F. Gabba, Teoria della Retroattivita delle leggi, 2a ediz. 1884, Vol I, paġna 9

[12] Op.cit. p. 11

[13] Cit p 358

ivi msemmija li ma jikkonċernawx din il-kawża) irrispettivament minn jekk l-azzjoni kontra n-Nutar tkunx tista' tiġi eżerċitata minn dakinhar jew le, ma tistax tiġi applikata għal kuntratti li saru qabel ma ġiet ippromugata l-istess norma.

Illi għall-preċiżjoni, il-liġi l-ġdida mhix proprjament liġi ta' preskrizzjoni ġdida, imma stabbiliet perjodu – kompletament ġdid – ta' dekadenza. Li jpoġġi limitazzjonijiet sostanzjali fuq id-dritt sostantiv – raġuni oħra l-għala m'għandux jiġi interpretatat retroattivament;

Illi għalhekk din l-eċċezzjoni sejra tiġi miċħuda;

Art. 2153 tal-Kodiċi Ċivili

Illi n-Nutar konvenut jeċepixxi wkoll il-preskrizzjoni skont Art. 2153 tal-Kodiċi Ċivili, li tirreferi għal preskrizzjoni ta' sentejn fir-rigward ta' obbligazzjonijiet extra-kuntrattwali. Illi għalhekk jinħtieġ qabel xejn jiġi ddeterminat jekk l-allegat obbligu tan-Nutar li jagħmel ir-riċerki huwiex wieħed kuntrattwali jew extra-kuntrattwali. Illum din il-materja hija rregolata b'liġi ġdida.[14] B'danakollu, din il-liġi ma tapplikax għall-każ preżenti billi l-kuntratt ta' xiri – u r-riċerki – saru qabel ma din il-liġi ġiet ippromulgata;

Illi l-liġi notarili tagħna hija bbażata fuq l-*Ordinamento del notariato e degli achivi notarili* Taljan introdott b'liġi tas-16 ta' Frar 1913. Bħal-liġi tagħna, din ma ssemmix xi responsabilita` tan-Nutar li jagħmel ir-riċerki. In-Nutar għandu kemm responsabilita` ex lege, li tiskatta mill-Kap. 55 tal-Liġijiet ta' Malta, kif ukoll *ex contractu* "fil-kapaċita` tiegħu bħala libero professionista, u dan a bażi tal-mandat mogħti lilu mill-partijiet".[15] In-Nutar kellu juża' d-diliġenza professjonali tiegħu mhux biss biex jara li l-att innifsu jkun formalment redatt

[14] bis-saħħa ta' disposizzjonijiet li ddaħħlu fis-seħħ bl-art. 67 tal-Att XXIV tal-2011

[15] Carmel Galea v. Nutar Pierre Falzon 09.10.2009 Qorti tal-Appell (Superjuri)

skont il-liġi, (responsabilita' ex lege) iżda wkoll li dan jilħaq il-mira tal-partijiet (responsabilita' ex contractu). Biex jintlaħaq dan il-għan, in-nutar kien mistenni li jimpenja ruħu biex iforni attivita` preparatorja adegwata. Għalhekk ir-responsabilita` tan-nutar kienet testendi għall-esekuzzjoni tar-riċerki meħtieġa sabiex jiġi stabbilit it-titlu tal-proprjeta` li jkun qiegħed jagħmel l-att ta' trasferiment tagħha[16]. Fil-każ preżenti quddiem din il-Qorti m'hemm l-ebda dubbju dwar dan, għaliex in-Nutar ikun ġie mqabbad espressament ix-xerrej biex jagħmel i r-riċerki;

Illi għalhekk mhix applikabbli il-preskrizzjoni a tenur tal-Artiklu 2153 tal-Kodiċi Ċivili u l-eċċezzjoni fir-rigward sejra tiġi miċħuda;

Artiklu 2156 tal-Kodiċi Ċivili

Illi l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni abbażi tal-Art. 2156 tal-Kodiċi Ċivili, kif redatta fir-Risposta Ġuramentata, hi nulla billi ma ġiex iċċitat is-subartiklu applikabbli, kif jagħraf impliċitament in-Nutar eċċipjent innifsu billi ppreżenta eċċezzjoni ulterjuri fl-24 ta' Ġunju 2020, li fiha ċċita sub-artiklu (f) tal-istess Artiklu 2156. Din l-eċċezzjoni għalhekk mhix sejra tintlaqa';

Artiklu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili

- applikabilita`

Illi kif diġa` stabbilit minn din il-Qorti, in-natura tal-azzjoni odjerna kjarament tiskatta minn relazzjoni kuntrattwali. Dan għaliex in-Nutar tqabbad jagħmel ir-riċerki mill-atturi. Il-Qorti ssib ferm ripunjanti l-asserzjoni fin-nota ta'

16 din il-Qorti, a skans ta' ripetizzjonijiet inutili, tagħmel riferenza għas-sentenza Galea v Falzon surreferita kif ukoll għas-sentenza ta' din il-Qorti, kif ippreseduta mill-Onor. Imħallef J.R. Micallef, in re: Iklin Limited v Nutar Pubbliku Mark Anthony Sammut tal-25 ta' Frar 2016, fejn hemm studju elaborat u approfondit tas-sitwazzjoni legali tan-Nutar Pubbliku qabel l-Att XXIV tal-2011.

sottomissjonijiet tan-Nutar li r-relazzjoni professjonali tiegħu kienet bejnu u l-konvenuti u mhux l-atturi, għaliex in-Nutar huwa uffiċjal pubbliku li għandu obbligu li jimxi b'mod professjonali maż-żewġ partijiet fil-kuntratt, u mhux ma' parti waħda. Is-sottomissjoni tal-eċċipjent hija konfużjonarja u konfliġġenti, għaliex filwaqt li qiegħed jgħid li ma kellux relazzjoni kuntrattwali mal-atturi, xorta waħda qiegħed fl-istess nifs jeċepixxi l-preskrizzjoni a tenur tal-Art. 2156(f). L-atturi wkoll ma jaqblux li l-Art. 2156(f) mhux applikabbli, għalkemm għal raġuni differenti. Id-differenza bejnhom u n-Nutar konvenut hi li filwaqt li n-nutar jeċepixxi (fost l-oħrajn) li tapplika preskrizzjoni iqsar, l-attur jippretendu li tapplika preskrizzjoni itwal. Il-Qorti ma taqbilx mal-atturi li l-Art. 2156(f) mhux applikabbli. Dak li qegħdin jitolbu l-atturi huwa l-likwidazzjoni u ħlas ta' danni li jidħlu sewwa fid-definizzjoni tal-kliem "kreditu ieħor" li jinstab fl-istess norma. It-talba mhix waħda għat-twettiq ta' obbligazzjoni *di fare* kif jagħtu x'jifhmu l-atturi biċ-ċitazzjoni tas-sentenza Debono v. Go plc;[17]

- validita` formali

Illi stabbilit li huwa applikabbli l-Art. 2156(f), jmiss jiġi stabbilit jekk ġewx sodisfatti r-rekwiżiti tal-Art. 2160 tal-Kodiċi Ċivili, in kwantu dan jesiġi li l-eċċezzjoni relattiva tkun akkumpanjata minn ċerti formalitajiet, b'mod partikolari li l-eċċipjent jaħlef, minn jeddu, waqt il-kawża, li mhuwiex debitur, jew li ma jiftakarx jekk il-ħaġa ġietx imħallsa.

Illi mill-promulgazzjoni tal-Kodiċi Ċivili sal-Att numru I tas-sena 2017, l-Art. 2160 kien joħloq u jirregola l-ġurament deċiżorju, mogħti mill-pretiż kreditur lill-allegat debitur, abbażi ta' domanda uniku u preċiża: jekk huwiex debitur, jew jekk jiftakarx li l-ħaġa ġietx imħallsa. Id-debitur kellu jwieġeb dawn id-domandi skont il-formola, u xejn iżjed. Il-kreditur ma setax jistaqsi domandi oħrajn

[17] Joseph P Debono v. Go plc 23.04.2018 Prim'Awla

flimkien jew wara din id-domanda. Jekk id-debitur iwieġeb fin-negattiv, allura l-preskrizzjoni tkun ġiet ippruvata. Effettivament id-debitur ikun ġie ttrasformat f'ġudikant tiegħu nnifsu. It-tweġiba kienet tkun tassew waħda *deċiżorja* għax taqta' l-kwistjoni irrispettivament jekk id-debitur ikunx qiegħed jigdeb jew jgħid il-verita jew jekk il-ġudikant jemmnux jew le.

Illi permezz tal-Att I tal-2017 (li b'għaġġla kbira reġa' ġie emendat bl-Att VII.2017), il-ġurament ikkontemplat fl-Art. 2160 għadda minn vera u proprja metamorfosi, għaliex tbiddlet in-natura tiegħu. Ma baqax jitratta ġurament deċiżorju, li kien isir b'għażla tal-kreditur u a riskju tiegħu minħabba li t-tweġiba kellha effett probatorju assolut u awtomatiku li ma setax jiġi mpunjat. Il-ġurament li l-konvenut mhux debitur issa ma jingħatax mill-pretiż kreditur a xelta tiegħu, imma mill-allegat debitur bilfors u fuq inizjattiva tiegħu stess bħala element kostituttiv tal-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni brevi. Il-ġurament ma baqax deċiżiv għaliex id-debitur li jkun ħadu jista' jiġi assoġġettat għall-kontro-eżami: "Dak li kien ġurament deċiżorju, illum, mhux bilfors baqa' deċiżorju. Jista' jkun li ġie reż fi prova bħal kull prova oħra in sostenn jew in kontradittorju tal-pretenzjoni fil-kawża";[18]

Illi filwaqt li fl-Art. 2160 oriġinali, l-istqarrija tal-konvenut riedet issir meta jiġi deferit lilha l-ġurament (u dan bilfors kellu jkun hekk) fl-Art. 2160 kif issa emendat, il-ġurament li mhuwiex debitur jista' jittieħed f'kull waqt tal-kawża;

Illi minkejja l-bdil radikali fl-Art. 2160, il-ħtieġa li l-konvenut jistqarr li mhuwiex debitur baqgħet l-istess. Hekk kienet il-fehma ta' din il-Qorti kif diversament ippreseduta:

> "17. Il-Qorti eżaminat l-affidavit tal-Konvenut (a` fol 45) li fih jispjega, pjuttost fid-dettal, x'wassal għall-vertenza li għandha quddiemha din il-Qorti. F'passagg minnhom sahansitra għid li "Li kieku l-atturi imxew mal-kuntratt jien imgahxijiet kelli inhallas aktar minn dak imsemmi fl-iskrittra

[18] P&S Limied v Noel Zammit 16.02.2018 Prim'Awla, *coram* Onor. Imħallef Toni Abela

privata...”. Ir-referenza hija għall-iskrittura fuq imsemmija, l-bazi tal-azzjoni Attrici. L-unika raġuni li din il-Qorti tippresumi għalfejn il-Konvenut qal hekk, kienet biex isostni d-difiza tan-novazzjoni. F’passagg iehor jagħti r-raġuni għalfejn ma jridx ihallas:-

“Jiena nikkontendi li galadarba l-atturi għazlu li ma jimxux mal-kuntratt ta’ akkwist tal-10 ta’ Ottubru 2005 għand in-Nutar mariella Mizzi, huma jistgħu għidu li l-imgħaxijiet skont dan il-kuntratt ta’ akkwist izda gejjin mill-iskrittura privata tat-23 ta’ april 2007 u għalhekk hemm il-preskrizzjoni ta’ hames snin”;

“18. Ebda waħda minn dawn id-dikjarazzjonijiet ma tinkwadra ruħha fil-formula ritwalment u indispensabbilment rikjesta taħt artiklu 2160(1).

“19. Li forsi ma fhemx il-konvenut hu, li l-eċċezzjoni taħt artiklu 2156(f) u (d) tal-Kodici Civili ma tirnexxix għas-sempliċi raġuni li jkunu għaddew hames snin. It-terminu imsemmi fir-rigward tal-artikli 2156(d)u (f) tal-Kodici Civili huwa biss wiehed u mhux l-uniku ingredjent biex tirnexxi din id-difiza. Dak li jiddisponi dan l-artiklu jrid ikun abbinat mal-ingredjent l-iehor kumulattiv ta’ natura procedurali, li jikkommina l-artiklu 2160 (1) tal-Kodici Civili.

“20. Dan l-artiklu jistabilixxi, li min irid jipprevalixxi ruħu mill-beneficcju ta’ preskrizzjoni partikulari ossia brevi, għandu (i) jixhed minn jeddu u (2) jagħti l-ġurament waqt il-kawża li ma hux debitur. L-anqas ma jista’ jgħid li ma jiftakarx li l-ħaġa giet imhallsa, għaliex dan ix-xorta ta’ ġurament huwa riservat għall-eredi tad-debitur tant li fit-test tal-liġi il-kliem uzat huwa “ma jiftakrux” (ara Decizjoni fl-ismijiet Vincenzo Cauchi -vs- Giovanni Scerri tal-Qorti tal-Kummerċ, 28 ta’ Ottubru 1955).

“21. Minkejja t-tibdil fil-liġi kif fuq ingħad, dawn iz-zewg formuli ta’ ġurament xorta baqgħu sagramentali, u kull devjazzjoni minnhom ma tiswiex ai fini ta’ dawn ix-xorta ta’ eċċezzjonijiet. Li tgħid li d-dejn huwa preskritt, mingħajr ma tuża’ t-test li trid il-liġi, ma jiswiex biex tirnexxi din ix-xorta ta’ eċċezzjoni. Ma hux kompitu tal-konvenut li jasal għall-konkluzjonijiet legali. Il-kompitu tiegħu hu li jimxi skont dak li jitlob l-artiklu imsemmi. Il-konvenut imkien ma jgħid, l-anqas in kontro eżami, testwalment, dak li jrid l-artiklu 2160 tal- Kodici Civili. F’dan ir-rigward gie affermat fis-sentenza tal-Qorti tal-Appell Inferjuri fl-ismijiet **Tabib**

Principali tal-Gvern -vs- Georgina Muscat tat-8 ta' Marzu 1978:

> "22. "Il-formula tal-ġurament hi inalterabbli u l-allegat kreditur ma jistax joqgħod jitlob spjegazzjonijiet oħra lill-konvenut, bhal per eżempju il-kawża ta' l-estinzjoni, imma għandu joqgħod strettament għall-formula tal-ġurament, li għal dik li jirrigwarda l-allegat debitur hi waħda jew l-oħra mit-tnejn speċifikati fl-Artikolu 2265(1) (illum 2160(1)] Kodici Civili".
>
> "Huwa minnu li dan il-bran intqal fid-dawl tal-liġi kif kienet. Izda huwa minnu ukoll, li fil-liġi kif inhi llum, il-formula baqgħet hemm u inalterabbli, anke jekk illum jidher li l-kontroeżami hu permessibbli, għax fejn qabel kien ikun prodott mill-Attur, tajjeb jew hazin, illum huwa l-konvenut stess li jrid joffri li jixhed u għalhekk ma jikkwalifikax bhala xhud prodott mill-attur. Jekk il-kontro eżami tal-Konvenut kien wiehed xi ftit isserrat, dan kien kawża tal-fatt li fl-affidavit tiegħu, l-istess konvenut għażel li jagħmel rakkont sħiħ ta' fatti li ftit li xejn jinċidu fuq l-azzjoni. Flok qagħad mal-formula tal-liġi, biex b'hekk anke l-kontro eżami kien ikun ikkonfinat b'dak li jiddisponi l-artiklu 580 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta, fetah bieb berah biex ikun kontro-eżaminat b'mod estentiv.
>
> "23. Minkejja r-rakkont tal-konvenut ta' kif sehhew kronologikament l-avvenimenti li wasslu għall-kawża, meta l-Qorti flietu, fih ma sabitx dak li jrid l-artiklu 2160 tal-Kodici Civili"[19];

Illi taħt l-Art. 2160 oriġinali, il-ġurisprudenza stabbiliet li ma kienx permess kliem ieħor għajr dak li m'huwiex debitur. "Dak li jixhed il-konvenut għandu jammonta għan-negazzjoni tad-debitu u din in-negazzjoni għandu jagħmilha fil-kliem tal-liġi – li mhuwiex debitur – jekk irid jinnega d-debitu"[20]; mhux biżżejjed jgħid "li huwa jħoss li mhux debitur".[21] Meta jsegwi l-kliem tal-liġi, il-konvenut ikun qiegħed jeskludi d-debitu b'mod assolut; meta jgħid li jħoss li mhuwiex debitur ma jkunx qiegħed jeskludi *a priori* d-debitu imma jkun qiegħed jimplika

[19] P&S Limied v Noel Zammit 16.02.2018 Prim'Awla, *coram* Onor. Imħallef Toni Abela suċċitata

[20] Vincenzo Cauchi v. Giovanni Scerri 28.10.1955 Qorti tal-Kummerċ XXXIX.iii.889

[21] Frans Spiteri v. Carmel Fsadni 19.03.1982 Prim'Awla tal-Qorti Civili *coram* Onor. Imħallef Hugħ Harding

li fl-opinjoni tiegħu jista' jkun hemm ċirkostanzi li bħala konsegwenza tagħhom, id-debitu ma jeżistix, liema opinjoni tista' anke ma tkunx korretta[22]. F'każ fejn il-konvenut wieġeb li ma ħallasx kunsinna ta' banana għaliex ma waslitlux f'kundizzjoni tajba, il-Qorti tal-Appell ma qablitx ma' deċiżjoni tat-Tribunal għal Talbiet Żgħar li din l-istqarrija kienet ekwipollenti għall-istqarrija li trid il-liġi.[23] Lanqas kienet konformi mal-liġi tweġiba tal-konvenuta li ħasset li ma kellhiex tħallas kont tal-isptar għaliex ma kinitx ittrattata tajjeb waqt li kienet hemm. "il-ġurament ma ġiex lilha deferit fil-forma li trid il-liġi u din il-forma hi ħaġa li n-nuqqas tagħha jinfiċja s-sustanza stess tal-proċedura u kwindi tas-sentenza li tinsab ibbażata fuqha";[24]

Illi fil-każ preżenti, in-Nutar Critien għoġbu jippreżenta l-eċċezzjoni tiegħu dwar l-artiklu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili wara l-għeluq tal-provi tal-partijiet, permezz ta' risposta ġuramentata ulterjuri, li fiha qal biss – bil-ġurament tiegħu - li kien qiegħed jeċepixxi l-istess preskrizzjoni. Ma qalx li mhux debitur. Issa kif ġja' ngħad, l-Art. 2160 jiffakoltizza lill-eċċipjent jgħid li mhux debitur "waqt il-kawża". L-ewwel okkażjoni li fiha stqarr il-każ tiegħu bil-ġurament kienet fir-risposta ġuramentata[25]. Fit-tielet u r-raba' eċċezzjonijiet tiegħu qal li mhu responsabbli għal ebda dannu allegatament sofferti billi qeda dmiru bħala professjonist bid-diliġenza ta' *bonuspaterfamilias*. Allegazzjoni li rrepeta fl-aħħar paragrafu tal-affidavit tiegħu.[26] Fil-ħames eċċezzjoni jsostni li l-bejjiegħa fuq il-kuntratt tal-1 ta' Marzu 2006 kellhom l-obbligu tal-garanzija tal-paċifiku pussess u għalhekk jekk tabilħaqq l-atturi sofrew xi danni, tali danni mhumiex

---

[22] ibid

[23] Zammit & Cachia Trading Co. Ltd. V. Francis Mizzi 07.12.2005 Qorti tal-Appell *coram* Onor. Imħallef Philip Sciberras

[24] Chief Government Medical Officer v. Giorgina Muscat 08.03.1978 Qorti tal-Appell *coram* Onor. Imħallef Maurice Caruana Curran

[25] Fol 63 u 64

[26] Fol 188

imputabbli lilu. Waqt il-kontro-eżami m'għamilx asserzjonijiet li mhuwiex debitur;[27]

Illi l-ebda waħda mill-imsemmija stqarrijiet tan-Nutar ma jammontaw għal dikjarazzjoni li mhux debitur kif volut mil-leġislatur fl-Art. 2160 Kod. Civ. L-istqarrijiet tan-Nutar jikkonsistu fil-fehma tiegħu li hu mhuwiex responsabbli għaliex huma l-bejjiegħa li jiggarantixxu l-paċifiku pussess tal-fond minnhom mibjugħ – din hija opinjoni ta' xorta legali – u li huwa mexa b'mod professjonali – opinjoni oħra, anke jekk tax-xorta ta' *Cicero pro domo sua*;

Illi għalhekk l-eċċezzjoni ulterjuri tan-Nutar konvenut hija nulla in kwantu hija nieqsa minn element essenzjali għall-validita' tagħha, għaliex l-eċċipjent, għalkemm ikkonferma bil-ġurament li jaf il-fatti personalment, ma stqarrx minn jeddu bil-ġurament, la qabel u l-anqas wara li ppreżenta din l-eċċezzjoni ulterjuri, li mhuwiex debitur, jew li ma jiftakarx jekk il-ħaġa ġietx imħallsa, skont il-vot tal-Artiklu 2160(1) tal-Kodiċi Ċivili, hekk if emendat permezz ta' Atti I.2017.4 u VIII.2017.8;

- dies a quo

Illi ġaladarba l-eċċezzjoni ex-l-Art. 2156(f) hija nulla, il-Qorti m'hemmx għalfejn tindaga jekk laħaqx għadda t-terminu preskrittiv ta' ħames snin li jistabilixxi l-istess Artiklu. B'danakollu, għall-kompletezza, il-Qorti sejra titratta dan il-kweżit, anke fid-dawl tad-dibattitu bejn il-partijiet kontendenti dwar meta beda għaddej iż-żmien. In-Nutar isostni li t-terminu beda għaddej mid-data tal-pubblikazzjoni tal-kuntratt fit-2006. Għalkemm ma jgħiduħx b'mod espliċitu, l-atturi jimplikaw li t-terminu beda għaddej minn meta saru jafu li ċ-ċens ma kienx wieħed perpetwu meta rċevew l-ittra uffiċjali mingħand id-direttarji fl-1 ta'

[27] Fol 258

Ġunju 2014. Din is-sottomissjoni mhix waħda legalment korretta għaliex, salv f'dawk l-istanzi meta l-liġi tgħid mod ieħor, ir-regola ġenerali hi li ż-żmien tal-preskrizzjoni jibda' jgħaddi minn dakinhar li titwieled l-azzjoni u mhux mid-data meta jsir jaf li għandu dan id-dritt, salv dawk l-istanzi fejn il-liġi tgħid espressament dan. L-atturi jsemmu wkoll li l-perjodu ta' preskrizzjoni beda jgħaddi mid-data tas-sentenza msemmija ċjoe` l-11 ta' Mejju 2016, għaliex kien biss minn dakinhar tas-sentenza li setgħu iħarrku lin-Nutar għad-danni;

Illi kif taraha l-Qorti, l-azzjoni preżenti, li hija waħda għad-danni, setgħet tiġi eżerċitata biss wara s-sentenza li stabbiliet li l-atturi kellhom biss l-utile dominju temporanju, u mhux dak perpetwu. Kien dakinhar li l-atturi raw it-titolu tagħhom ta' proprjeta` assoluta jiġi mibdul f'titolu ta' *utile* dominju temporanju. U allura dik kienet l-ewwel ġurnata li fiha setgħu jitolbu l-likwidazzjoni u ħlas tal-istess danni. Dan hu konsegwenza tal-prinċipju ta' raġuni, apparti mil-liġi, illi, kif jgħid il-**Giorgi**:

> "Qui` deve imperare la regola generale che la prescrizione comincia dall'*exordium obligationis*; non prima, cioe`, che il credito sia divenuto esigibile. Finche` l'azione non e nata, e` impossibile ragionare di prescrizione; ne sappiamo vedere difficolta` di teoria su questo punto fondamentale";[28]

Illi hawn huwa utli li jiġi ċċitat il-prinċipju li siltet l-Onorabbli Qorti tal-Appell minn ġurisprudenza anterjuri:

> "12. Illi huwa manifest għalhekk, illi dawn is-sentenzi kollha jistabilixxu illi meta **tkun sentenza tal-Qorti li toħloq id-dritt ta' azzjoni**, jsegwi, illi l-azzjoni ġudizzjarja tista' tinbeda biss **wara** dik is-sentenza u li, wkoll, minn dik id-data tista' tibda tiddekorri l-preskrizzjoni. Mentri meta sentenza sempliċement tiddikjara x'kienet il-posizzjoni ġuridika korretta **qabel** beda l-proċediment, allura, huwa daqstant ieħor ċar li tali sentenza m'għandha

[2828] Giorgi Vol VIII, para 400

ebda rilevanza la għal meta l-azzjoni tal-kreditur setgħet tiġi ntavolata u, konsegwentement, għad-data li minnha bdiet tiddekorri l-preskrizzjoni”;[29]

Illi għalhekk lanqas din l-eċċezzjoni ma tista’ tirċievi favur; kemm għaliex hija irritwali u nulla kif ukoll għaliex, anke kieku kellha tiġi kkunsidrata valida u ammissibbli f’dawn il-proċeduri, ma kienx hemm il-mogħdija tal-perjodu ta’ ħames snin;

Responsabilita`

Il-konvenuti Nicholas Grima, Mary Mallia u Carmen Farrugia – il-vendituri – fir-risposta ġuramentata tagħhom qajjmu l-prinċipju ta’ *caveat emptor.* B’danakollu, l-konvenuti ggarantew il-paċifiku pussess fuq il-kuntratt u ma jistgħux jaħarbu bilġri minn dan l-obbligu espressament pattuwit u inserit f’kuntratt pubbliku;

Illi kwantu għall-konvenut l-ieħor in-Nutar Patrick Critien, jirriżulta li dan m’esegwiex l-obbligu tiegħu li jagħmel ir-riċerki meħtieġa, imma minflok qagħad fuq il-kelma tal-vendituri;

Likwidazzjoni tad-danni

Illi fir-rikors ġuramentat tagħhom, l-atturi qegħdin jitolbu li l-konvenuti jiġu ddikjarati responsabbli għad-danni, *da liquidarsi* fis-somma ta’ €47,000, jew somma verjuri. Is-somma ta’ €47,000 hi abbażi ta’ rapport tal-Perit Alan Saliba imqabbad mill-atturi *ex parte.* Din is-somma tikkonsisti fid-differenza bejn il-valur tal-fond liberu u frank u l-valur tal-post bħala soġġett għaċ-ċens temporanju

[29] Barolomeo Xuereb v Carmelo Zammit 09.03.1994 Qorti tal-Appell (Sede Kummerċjali) *coram* S.T.O. Giuseppe Mifsud Bonnici, President; Onor. Carmel Agius; Onor. Noel Arrigo. Il-Qorti ċċitat is-sentenzi S Bianco v M. Demarco deċiża fit-02.06.1930 mill-istess Qorti; C. Chircop v Av. Dr. G Bonello 03.06.1968; u C Gerada v Av. Dr. A Caruana 30.05.1969 deċiża mill-istess Qorti.

kif kienet fid-data tar-rapport ċjoe` 9 ta' Marzu 2016. Il-perit ikkunsidra li l-valur tal-post kien żdied bi 18% sad-data tar-rapport u kellu jiżdied12% oħra sas-sena 2028[30]. Billi llum wasalna lejn l-aħħar tas-sena 2020, il-Qorti tikkalklula li d-danni konsistenti fid-differenza bejn il-valur liberu u frank u l-valur tal-fond bħala soġġett għal ċens li jagħlaq tammonta għal €50,000;

Illi fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħhom (para 42) l-atturi jsostnu li d-danni li sofrew huma ikbar minn hekk, fost raġunijiet oħrajn billi ser ikun ferm diffiċli li jixtru proprjeta` oħra għal prezz komparabbli kkunsidrat iż-żieda ta' prezzijiet fis-suq. Il-Qorti tagħraf bħala fatt notorju li f'dawn l-aħħar snin kien hemm żieda bla preċedent fil-prezz tal-bini. B'danakollu l-atturi ma ressqu l-ebda prova ta' din ix-xorta ta' danni minnhom subiti. Li jfisser li l-Qorti mhix f'qagħda li tillikwida d-danni minn dan l-aspett;

responsabilita` tal-konvenuti rispettivi

Illi l-atturi talbu li jiġu ddikjarat responsabbli għad-danni l-konvenuti "jew min minnhom". Ma talbux li jiġu ddikjarati responsabbli *in solidum*. Tabilħaqq, biex ikun hemm responsabilita` solidali bejn debituri, jinħtieġ li jkunu obbligati għall-istess prestazzjoni. Altrimenti ma jkunx hemm solidarjeta` - almenu mhux fis-sens strett tal-kelma. Fi kliem il-**Pothier:**

> "263. Bisogna sopra tutto che i debitori si siano obbligati alla prestazione della medesima cosa. Se due persone dunque si fossero obbligate verso di un'altra prestazione di cose diverse, cio` non costituirebbe un'obbligazione solidale di due persone, ma due obbligazioni diverse";[31]

[30] Dok G a fol 41.

[31] Pothier, Trattato dell Obbligazioni Terza Edizione, Vol I, Napoli 1832, paġna 144

Illi fil-każ preżenti, iż-żewġ konvenuti obbligaw ruħhom li jagħmlu prestazzjoni differenti wieħed mill-ieħor. Il-bejjiegħa daħlu responsabbli biex jiggarantixxu l-paċifiku pussess. In-Nutar assuma r-responsabilita` li jagħmel riċerki tajbin tat-titlu tal-oġġett li kellu jinbiegħ. Għalhekk ma daħlux responsabbli għal obbligazzjoni waħda, imma għal obbligazzjonijiet differenti, anke jekk id-danni riżultanti mill-ksur ta' dawn l-obbligazzjonijiet differenti jirriżultaw l-istess. Huma m'onorawx dawn l-bbligazzjonijiet rispettivi, separati u distinti. Li jfisser li kull wieħed mill-konvenuti huwa obbligat għad-danni kollha kemm huma fil-konfront tal-atturi – salv l-ispartizzjoni ta' dawn id-danni bejniethom *si et quatenus;*

Decide

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi:

1) Tiċħad l-ewwel eċċezzjoni, u l-eċċezzjoni ulterjuri tal-konvenut Nutar Patrick Critien dwar il-preskrizzjoni.

2) Tiċħad il-bqija tal-eċċezzjonijiet tal-konvenut Nutar Patrick Crien u l-eċċezzjonijiet kollha tal-konvenuti l-oħrajn.

3) tilqa' l-ewwel talba billi tiddikjara illi l-konvenuti kollha huma responsabbli għad-danni sofferti mir-rikorrenti; in-Nutar Critien għall-ammont intier minħabba traskuraġni fl-eżekuzzjoni tal-obbliġi kuntrattwali tiegħu mal-atturi; il-konvenuti l-oħrajn ukoll għall-ammont intier bejniethom bħala garanti tal-paċifiku pussess tal-fond minnhom mibjugħ u sussegwentement akkwistat mill-atturi.

4) Tilqa' t-tieni talba billi tillikwida d-danni sofferti fl-ammont ta' sebgħa u erbgħin elf Euro (€47,000);

5) Tilqa' t-tielet talba billi tikkundanna lill-konvenut Nutar Patrick Critien sabiex iħallas is-somma kollha hekk kif likwidata bl-imgħax mid-data tal-lum sal-ħlas effettiv; kif ukoll tikkundanna lill-konvenuti l-oħra sabiex iħallsu s-somma kollha hekk kif likwidata bl-imgħax mid-data tal-lum sal-ħlas effettiv, b'dan li l-atturi ma jistgħux jipperċepixxu iktar minn total ta' €47,000 mill-konvenuti u salv kull dritt ta' regress bejn il-konvenuti *si et quatenus.*

Spejjeż a karigu tal-konvenuti; nofs għan-Nutar u nofs għall-konvenuti l-oħrajn bejniethom.

Moqrija.

ONOR. IMĦALLEF

GRAZIO MERCIECA